

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра клінічної лабораторної діагностики
Навчальний рік 2023/2024

СИЛАБУС ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТУ
«Виробнича практика за спеціальністю в лабораторіях.
(частина 1 патогістологічна лабораторія)»

(назва освітнього компоненту)

Нормативний освітній компонент

Форма здобуття освіти - очна

Галузь знань 22 «Охорона здоров'я»

Спеціальність 224 «Технології медичної діагностики та лікування»

Освітньо-професійна програма - «Лабораторна діагностика»

Другого (магістерського) рівня вищої освіти

Курс 1

Силабус освітнього компоненту
розглянуто на засіданні кафедри
клінічної лабораторної діагностики

Протокол від.
“29” серпня 2023 року № 1

Завідувач кафедри
_____
О.І. _____ проф. Залюбовська
(прізвище та ініціали) (підпис)

Схвалено методичною комісією ХНМУ з
проблем терапевтичного профілю

Протокол від.
“ 30 ” серпня 2023 року № 1

Голова
_____
(підпис) проф. Кравчун П.О.
(прізвище та ініціали)

РОЗРОБНИКИ СИЛАБУСУ:

1. Залюбовська О.І. – завідувач кафедри клінічної лабораторної діагностики, д.мед.н., професор
2. Тюпка Т.І. – професор кафедри клінічної лабораторної діагностики, д.мед.н., професор
3. Авідзба Ю.Н. – доцент кафедри клінічної лабораторної діагностики, к.ф.н., доцент.
4. Березнякова М.Є. – професор кафедри клінічної лабораторної діагностики, д.мед.н., професор
5. Леонтьєва Л.В. – асистент кафедри клінічної лабораторної діагностики, к.біол.н.
6. Гойденко Н.І. – асистент кафедри клінічної лабораторної діагностики.

**ДАНІ ПРО ВИКЛАДАЧІВ, ЩО ВИКЛАДАЮТЬ ОСВІТНІЙ
КОМПОНЕНТ**

Прізвище, ім'я по батькові викладача	Гойденко Наталія Іванівна Леотьєва Лариса Віталіївна
Інформація про викладача	Професійні інтереси: сучасні патогістологічні та цитологічні дослідження. Розвиток патологоанатомічної служби України. Профайл викладача: http://31.128.79.157:8083/user/view.php?id=11339&course=798
Контактний тел.	+380679696376
E-mail:	ni.hoidenko@kntmu.edu.ua
Інформація про консультації: <u>очні консультації</u> розклад: місце проведення: <u>он-лайн консультації</u>	вівторок з 15.00 до 17.00 четвер з 15.00 до 17.00 Університетська клініка ХНМУ, вул. Олександра Шпейєра, 4 за попередньою домовленістю, Google meet, Moodle, Zoom

ВСТУП

Силабус освітнього компоненту «Виробнича практика за спеціальністю в лабораторіях. (частина 1 патогістологічна лабораторія)» складений відповідно до освітньо-професійної програми (далі – ОПП) «Лабораторна діагностика» та Стандарту вищої освіти України (далі – Стандарт), другий (магістерський) рівень, галузі знань 22 “Охорона здоров'я”, спеціальності «Технології медичної діагностики та лікування»

Опис освітнього компоненту (анотація): «Виробнича практика за спеціальністю в лабораторіях. (частина 1 патогістологічна лабораторія)» полягає у формуванні, закріпленні та актуалізації вмінь та навичок проведення лабораторних робіт у патогістологічній лабораторії лікувально-профілактичних установ.

Предметом вивчення освітнього компоненту є: проведення відбору біопсійного матеріалу з органів, тканин та мікроскопічного дослідження з диференціацією їх змін при різних патологічних процесах.

Міждисциплінарні зв'язки:

Пререквізити. «Клінічна патогістологія» та «Цитологічна діагностика».

Постреквізити. «Біохімія патологічних процесів», «Доказова медицина. Алгоритми та стандарти лабораторних досліджень», «Клінічна імунологія та алергологія».

Посилання на сторінку навчальної дисципліни в MOODLE

<https://distance.knmu.edu.ua/course/view.php?id=1548>

1. Мета та завдання навчальної дисципліни.

1.1 Мета освітнього компоненту

Надати студентам знання щодо:

- комплектації патогістологічної лабораторії відповідним оснащенням, реактивами, необхідною медичною документацією до стадії готовності проведення досліджень з обладнання робочого місця;
- дотримання нормативних документів, правил техніки безпеки, протипожежної безпеки, виробничої санітарії, протиепідемічного режиму, використовуючи відповідні засоби колективного та індивідуального захисту, створювати безпечні умови праці для працівників лабораторії та пацієнтів;
- організації процесу роботи в патогістологічній лабораторії шляхом групування однотипних досліджень відповідно до методик;
- проведення кількісних розрахунків для оцінки аналізу, об'єму та якості роботи патогістологічної лабораторії;
- проведення обробки та аналізу обліково-звітної документації;
- вирішення деонтологічних завдань, пов'язаних з проведенням лабораторних досліджень;
- контролю переліку необхідних лабораторних досліджень до кожної патології окремо, відповідно до протоколів для забезпечення ефективності діагностики, лікування та прогнозування захворювань; здійснювати консультативний взаємозв'язок з клініцистами;

- використання результатів лабораторних досліджень для діагностики найрізноманітнішої патології, їх перебігу, прогнозування в умовах лабораторії з дотриманням безпечних умов праці згідно з кваліфікацією магістра.

1.2. Основними завданнями вивчення дисципліни використовуючи відповідне до методик обладнання, навчитися проводити відбір біопсійного матеріалу з органів, тканин та мікроскопічне дослідження з диференціацією їх змін при різних патологічних процесах; засвоїти основні принципи і технологію пошуку наукової інформації у фахових журналах, її оцінка узагальнення і прийняття рішень щодо можливості використання її на практиці; оволодіти навиками використання світового досвіду щодо діагностики захворювань і адаптації цих даних на теренах України.

1.3 Компетентності та результати навчання згідно з вимогами стандарту Згідно з вимогами стандарту дисципліна забезпечує набуття здобувачами компетентностей:

- інтегральна:

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми під час професійної діяльності в галузі лабораторної медицини та в освітньому процесі, що передбачає застосування теоретичних засад і методів лабораторної діагностики з метою комплексної оцінки морфологічного та функціонального стану органів і систем пацієнтів; встановлювати лабораторний діагноз, проводити санітарно-гігієнічну експертизу.

- загальні:

3. Навички використання інформаційних та комунікаційних технологій

7. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

- спеціальні (фахові, предметні):

4. Здатність інтерпретувати результати лабораторних досліджень в комплексі всіх показників з діагностичною, лікувальною та прогностичною метою

7. Здатність проводити диференціальну діагностику різних патологічних станів і процесів за даними патогістологічного дослідження

1.3.2. Вивчення навчальної дисципліни забезпечує набуття здобувачами в.о. наступних програмних результатів навчання:

ПРН 1. Застосовувати професійні знання; формулювати ідеї, концепції з метою використання в роботі академічного або професійного спрямування.

ПРН 2. Знаходити рішення у професійній діяльності, мати достатню

компетентність в методах самостійних досліджень, бути здатним інтерпретувати їх результати

ПРН 5. Аргументувати висновки та виявляти зв'язки між сучасними концепціями-ми в організації процесу управління на кожному етапі професійної діяльності.

ПРН 8. Надавати консультативну допомогу пов'язану з професійною діяльністю. Виконувати вимоги посадових інструкцій, самоудосконалюватись.

ПРН 13. Виконувати та використовувати методики лабораторних досліджень для діагностики захворювань, визначення характеристики тяжкості, періоду та терміну хвороби, прогнозу, контролю за лікуванням та його результатами

ПРН 16. Виконувати точно та якісно лабораторні дослідження, удосконалювати методики їх проведення, забезпечувати якість клінічних лабораторних досліджень, достовірність і єдність результатів та навчати інших

1.3.3. Вивчення навчальної дисципліни забезпечує набуття студентами наступних соціальних навичок (Soft skills):

- комунікативність,
- робота в команді,
- конфлікт-менеджмент
- тайм-менеджмент,
- лідерські навички.

2. ІНФОРМАЦІЙНИЙ ОБСЯГ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітній ступінь, ОПП	Характеристика освітнього компонента
		денна форма навчання
Кількість кредитів – 1	Галузь знань 22 Охорона здоров'я	Нормативний
Загальна кількість годин –30	Спеціальність: 224 Технології медичної діагностики та лікування	Рік підготовки (курс):
		1-й
		Семестр
		1-й
Годин для денної форми навчання: аудиторних – 4 самостійної роботи - 26	Освітній ступінь: другий (магістерський) ОПП Лабораторна діагностика	Лекції
		2 год.
		Практичні, семінарські
		2 год.
		Лабораторні
		Самостійна робота
		26 год.
Індивідуальні завдання: год.		

		Вид підсумковою контролю: диференційований залік
--	--	---

2.1 Опис освітнього компонента

2.2.1 Лекції

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	Види лекцій
1	Установча конференція. Інструктаж щодо заповнення документації, визначення терміну проходження практики.	1	Вступна
2	Підготовка звітної документації про проходження практики	1	Лекція-бесіда
Усього годин		2	

2.2.2 Семінарські заняття

Не передбачено навчальним планом

2.2.3 Практичні заняття

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	Методи навчання	Форми контролю
1	Підготовка звітної документації про проходження практики	1	Круглий стіл	Опитування
2	Підсумкова конференція з ознайомленням з результатами проходження практики.	1	«Мозковий штурм»	Індивідуальні завдання
Усього годин		2		

2.2.4. Лабораторні заняття

Не передбачено навчальним планом

2.2.5. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	Методи навчання	Форми контролю
1	Відбір матеріалу на гістологічне дослідження. Методи	2	Робота в лабораторіях,	усне опитування (індивідуальне і фронтальне); індивідуальні завдання; реферати

	гістологічного дослідження.			
2	Патогістологічна діагностика ерозій і виразок шлунку.	2	Робота в лабораторіях, розповідь-пояснення, ілюстрація	усне опитування (індивідуальне і фронтальне); індивідуальні завдання;
3	Патогістологічна діагностика хвороб кишки.	2	Робота в лабораторіях, моделювання процесів і ситуацій	усне опитування (індивідуальне і фронтальне);
4	Патогістологічна діагностика запальних і дисгормональних захворювань шийки і тіла матки.	2	Робота в лабораторіях, розповідь-пояснення, бесіда, ілюстрація, демонстрація, моделювання процесів і ситуацій	усне опитування (індивідуальне і фронтальне);
5	Патогістологічна діагностика запальних і дисгормональних захворювань молочних і передміхурової залоз.	2	Робота в лабораторіях, розповідь-пояснення, демонстрація, презентація, дискусія, моделювання процесів і ситуацій	усне опитування (індивідуальне і фронтальне); індивідуальні завдання; реферати
6	Патогістологічна діагностика захворювань щитовидної залози.	2	Робота в лабораторіях, розповідь-пояснення, бесіда, ілюстрація, демонстрація, презентація, дискусія, моделювання процесів і ситуацій	усне опитування (індивідуальне і фронтальне); індивідуальні завдання;
7	Патогістологічна діагностика захворювань нирок.	2	Робота в лабораторіях, розповідь-пояснення, бесіда, демонстрація, дискусія, моделювання процесів і ситуацій	усне опитування (індивідуальне і фронтальне);

8	Патогістологічна діагностика захворювань печінки.	2	Робота в лабораторіях, розповідь-пояснення, ілюстрація	усне опитування (індивідуальне і фронтальне);
9	Гістологічна діагностика пухлин м'яких тканин, кісткової, хрящової тканин.	2	Робота в лабораторіях, моделювання процесів і ситуацій	усне опитування (індивідуальне і фронтальне); індивідуальні завдання; реферати
10	Гістологічна діагностика пухлин шкіри. Пухлини з меланінутворюючої тканини.	3	Робота в лабораторіях, розповідь-пояснення, бесіда, ілюстрація, демонстрація, моделювання процесів і ситуацій	усне опитування (індивідуальне і фронтальне); індивідуальні завдання;
11	Гістологічна діагностика пухлин легенів.	2	Робота в лабораторіях, розповідь-пояснення, демонстрація, презентація, дискусія, моделювання процесів і ситуацій	усне опитування (індивідуальне і фронтальне);
12	Гістологічна діагностика пухлин травного каналу.	2	Робота в лабораторіях, розповідь-пояснення, бесіда, ілюстрація, демонстрація, презентація, дискусія, моделювання процесів і ситуацій	усне опитування (індивідуальне і фронтальне);
13	Гістологічна діагностика пухлин сечової, статевої систем.	2	Робота в лабораторіях, розповідь-пояснення, ілюстрація	усне опитування (індивідуальне і фронтальне); індивідуальні завдання; реферати
14	Гістологічна діагностика пухлин молочної і щитовидної залоз.	3	Робота в лабораторіях, моделювання процесів і ситуацій	усне опитування (індивідуальне і фронтальне); індивідуальні завдання;
Разом		30		

Підсумковий контроль: диференційований залік,**3. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ**

3.1. Оцінювання успішності навчання здобувачів освіти здійснюється на підставі чинної «Інструкції з оцінювання навчальної діяльності здобувачів освіти ХНМУ»

Формою підсумкового контролю дисципліни є диференційний залік, який проводиться викладачем академічної групи на останньому занятті з дисципліни.

Допуск до ДЗ визначається у балах ПНД, а саме: min - 70, max - 120 балів. Безпосередньо ДЗ оцінюється від - 50 до - 80 балів. Оцінка з дисципліни є сума балів за поточної навчальної діяльності студентів (ПНД) та ДЗ у балах від min - 120 до max - 200 і відповідає національній шкалі та шкалі ECTS.

Критерії оцінювання теоретичних знань

Кількість питань	«5»	«4»	«3»	Усна відповідь за білетами, які включають теоретичну частину дисципліни	За кожну відповідь студент одержує від 5 до 8 балів, що відповідає: «5» - 8 балів; «4» - 6,5 балів; «3» - 5 балів.
1	8	6,5	5		
2	8	6,5	5		
3	8	6,5	5		
4	8	6,5	5		
5	8	6,5	5		
	40	32,5	25		

Критерії оцінювання практичних навичок

Кількість навичок	«5»	«4»	«3»	Відповідь за білетами практичної частини	За кожну практичну навичку студент одержує від 5 до 8 балів, що відповідає: «5» - 8 балів; «4» - 6,5 балів; «3» - 5 балів.
1	8	6,5	5		
2	8	6,5	5		
3	8	6,5	5		
4	8	6,5	5		
5	8	6,5	5		
	40	32,5	25		

Оцінювання результатів вивчення дисциплін проводиться безпосередньо під час диференційованого заліку. Оцінка з дисципліни визначається як сума балів за ПНД та іспиту або диференційованого заліку і становить min - 120 до max - 200.

Технологія оцінювання дисципліни(з «Інструкції з оцінювання навчальної діяльності студентів...»).

Відповідність оцінок за 200 бальною шкалою, чотирибальною (національною) шкалою та шкалою ECTS

Оцінка за 200 бальною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	Оцінка за чотирибальною (національною) шкалою
180–200	A	Відмінно
160–179	B	Добре
150–159	C	Добре
130–149	D	Задовільно
120–129	E	Задовільно
Менше 120	F, Fx	Незадовільно

3.2. Питання до дифзаліку:

1. Принципи організації роботи патологоанатомічної лабораторії.

2. Патогістологічна діагностика хвороб шлунково-кишкового тракту.
3. Патогістологічна діагностика хронічного гастриту.
4. Патогістологічна діагностика ерозій і виразок шлунку.
5. Патогістологічна діагностика хвороб кишки.
6. Патогістологічна діагностика захворювань репродуктивної системи.
7. Патогістологічна діагностика запальних і дисгормональних захворювань шийки і тіла матки.
8. Патогістологічна діагностика захворювань молочної і передміхурової залоз.
9. Патогістологічна діагностика захворювань нирок.
10. Патогістологічна діагностика захворювань печінки.
11. Розділ дисципліни 2
12. Гістологічна діагностика пухлин м'яких тканин.
13. Гістологічна діагностика пухлин кісткової, хрящової тканин.
14. Гістологічна діагностика пухлин шкіри.
15. Гістологічна діагностика пухлин щелепно-лицевої ділянки, шиї, пухлин легенів.
16. Гістологічна діагностика пухлин травного каналу.
17. Гістологічна діагностика пухлин сечової, статевої систем.
18. Пухлини молочної і щитовидної залоз.
19. Пухлини системи крові.
20. Регіонарні пухлинні захворювання лімфатичної тканини.
21. Гістологічна діагностика пухлин центральної нерв. системи.
22. Пухлинні клітини аденокарциноми передміхурової залози продукують характерний маркер, який можна виявити за допомогою імуногістохімічного дослідження. Який маркер виявляють?
23. Діагностика пухлин мезенхімального походження складна, що пов'язане з різноманіттям гісто- та морфогенезу. Які імуногістохімічні маркери найчастіше використовуються при ідентифікації пухлин м'яких тканин?
24. При гістологічному дослідженні пухлини молочної залози у хворої А. виявлено пласт округлих епітеліальних клітин, які щільно контактують одна з одною та не інфільтрують строму. Ядра клітин мають майже однакову структуру, а мітотична активність клітин незначна. Визначте вид пухлини молочної залози.
25. Для діагностики пухлин м'яких тканин застосовують різні методи. Які з них є найбільш інформативними?
26. Яка структура шкіри уражується меланомою при III рівні інвазії за Кларком?
27. Визначте, як називається сучасний метод виявлення точної локалізації клітинного або тканинного антигену за допомогою антитіл, до яких приєднують флуоресцентний маркер?
28. У хворої діагностовано рак шийки матки (піхвової поверхні). З якого епітелію, найвірогідніше, розвинулась пухлина?
29. У хворої діагностовано аденокарциному, котра має структуру, подібну до аденоми.

Які гістологічні ознаки дозволяють відрізнити її від доброякісної пухлини?

30. Вивчення біопсійного матеріалу шлунка показало наявність келихоподібних клітин, що межують з ентероцитами, які не секретують слиз. Глибокі відділи ямок подібні до кишкових крипт, які містять клітини Панета. Ознакою якого передракового процесу є дана мікроскопічна картина?
31. При гістологічному дослідженні пухлини сечового міхура встановлено, що вона має сосочкову будову. Спостерігаються порушення базальної мембрани і інфільтрація пухлинними клітинами власного шару слизової оболонки, виражений

клітинний атипізм, багаторядність, повна або часткова втрата полярності, наявність патологічних форм мітозів. Який Ваш діагноз?

32. Дія якого мікроскопу заснована на принципі сканування електронним мікрозондом досліджуваного об'єкту?

3.3. Індивідуальні завдання (затверджений на засіданні кафедри перелік з визначенням кількості балів за їх виконання, які можуть додаватись, як заохочувальні):

1. Складання алгоритму лабораторних досліджень з урахуванням патології, що вивчається (від 1 до балів);

2. Реферат на одну з тем практичних занять, або самостійної роботи

3.4. Правила оскарження оцінки

Апеляція здобувача вищої освіти щодо оцінки (кількості балів), отриманої на іспиті у ХНМУ, повинна подаватись особисто не пізніше наступного робочого дня після оголошення оцінки.

Апеляція розглядається не пізніше наступного дня після її подання у присутності студента.

Додаткове опитування здобувача вищої освіти при розгляді апеляцій не допускається.

Порядок подання і розгляду апеляції повинен бути оприлюднений та доведений до відома студента не пізніше ніж 7 днів до початку іспитів.

Ліквідація академічної заборгованості (відпрацювання).

Відпрацювання пропущених занять з будь-яких причин є обов'язковим для всіх здобувачів вищої освіти, незалежно від джерел фінансування навчання.

Заняття, що були пропущені з поважних причин відпрацьовуються безкоштовно. Відпрацювання пропущених занять впродовж одного місяця після їх пропуску, здійснюються без дозволу декана (заступника декана) та без здійснення оплати, незалежно від причин пропуску, науково-педагогічному працівнику відповідної кафедри у вільний від занять час щоденно, крім неділі.

Незалежно від причин пропусків, студенти зобов'язані відпрацювати пропущені заняття до початку екзаменаційної сесії, крім випадків надання індивідуального графіку в установленому в Університеті порядку.

Безкоштовному відпрацюванню підлягають усі види навчальних занять (крім консультації), на яких студент не був присутній з поважної причини;

Відпрацювання пропуску лекцій проводиться виключно шляхом підготовки до захисту (співбесіда з лектором) реферату за темою лекції. Реферат повинен мати таку структуру: титульна сторінка, план, вступ, основна частина (розділи, пункти і підпункти), висновки, список використаних джерел, додатки (за необхідності).

Подання реферату здійснюється викладачу академічної групи, який перевіряє дотримання вимог до його написання та передає на розгляд завідувачу кафедри або лектору. Завідувач кафедри або лектор призначає термін захисту реферату, але не пізніше ніж один тиждень з моменту подання реферату викладачеві.

За дозволом завідувача кафедри допускається підготовка реферату у електронному вигляді з наступним його захистом у загальному порядку.

Відпрацювання практичних, лабораторних, семінарських занять здійснюється черговому НПП кафедри.

Відмітка про відпрацювання заноситься НПП кафедри до журналу обліку відпрацювань пропущених занять (Ф. У-04). Позитивна оцінка про відпрацювання заноситься до журналу обліку роботи академічної групи (Ф. У-5.01.2.Б).

Відпрацювання незадовільних оцінок, отриманих здобувачем вищої освіти на навчальному занятті, є обов'язковим. Відпрацювання отриманої здобувачем вищої освіти при поточному контролі незадовільної оцінки здійснюється безкоштовно.

4. ПОЛІТИКА ДИСЦИПЛІНИ

Вимоги дисципліни.

Письмові та домашні завдання треба виконувати повністю та вчасно, якщо у здобувачів вищої освіти виникають запитання, можна звернутися до викладача особисто або за електронною поштою, яку викладач/-ка надасть на першому практичному занятті.

Під час лекційного заняття здобувачами вищої освіти рекомендовано вести конспект заняття та зберігати достатній рівень тиші. Ставити питання до лектора/-ки – це абсолютно нормально.

Практичні заняття

Активна участь під час обговорення в аудиторії, здобувачам вищої освіти мають бути готовими детально розбиратися в матеріалі, ставити запитання, висловлювати свою точку зору, дискутувати. Під час дискусії важливі:

- повага до колег,
- толерантність до інших та їхнього досвіду,
- дотримання академічної доброчесності,
- сприйнятливості та неупередженості,
- здатність не погоджуватися з думкою, але шанувати особистість опонента/-ки,
- ретельна аргументація своєї думки та сміливість змінювати свою позицію під впливом доказів,
- я-висловлювання, коли людина уникає непотрібних узагальнювань, описує свої почуття і формулює свої побажання з опорою на власні думки і емоції,
- обов'язкове знайомство з першоджерелами.

Вітається творчий підхід у різних його проявах. Від здобувачів вищої освіти очікується зацікавленість участю у міських, всеукраїнських та міжнародних конференціях, конкурсах та інших заходах з предметного профілю.

Відвідування занять та поведінка.

Очікується, що здобувачі вищої освіти відвідуватимуть всі лекційні та практичні заняття. Якщо вони пропустили заняття, необхідно відпрацювати його (згідно графіку на інформаційному стенді кафедри).

Здобувачам вищої освіти важливо дотримуватися правил належної поведінки в університеті. Ці правила є загальними для всіх, вони стосуються також і всього професорсько-викладацького складу та співробітників/-ць, і принципово не відрізняються від загальноприйнятих норм.

Під час занять дозволяється:

- залишати аудиторію на короткий час за потреби та за дозволом викладача;
- пити безалкогольні напої;
- фотографувати слайди презентацій;
- брати активну участь у ході заняття.

заборонено:

- їсти (за виключенням осіб, особливий медичний стан яких потребує іншого – в цьому випадку необхідне медичне підтвердження);
- палити, вживати алкогольні і навіть слабоалкогольні напої або наркотичні засоби;
- нецензурно висловлюватися або вживати слова, які ображають честь і гідність колег та професорсько-викладацького складу;
- грати в азартні ігри;
- наносити шкоду матеріально-технічній базі університету (псувати інвентар, обладнання; меблі, стіни, підлоги, засмічувати приміщення і території);
- галасувати, кричати або прослуховувати гучну музику в аудиторіях і навіть у коридорах під час занять.

Використання електронних гаджетів.

Використання електронних гаджетів є основним і потужним інформаційним джерелом до вивчення курсу, адаптивним до сучасних вимог і сприяє входженню в сучасний європейський освітній простір. Гаджети забезпечують постійний зворотній зв'язок: «викладач-здобувач вищої освіти», «здобувач вищої освіти-здобувач вищої освіти», «здобувач вищої освіти-група здобувачів вищої освіти».

Політика щодо осіб з особливими освітніми потребами.

Організація інклюзивного навчання в закладах вищої освіти здійснюється згідно з наказом ХНМУ № 203 від 22.06.2018 «Про затвердження порядку супроводу (надання допомоги) осіб з обмеженими фізичними можливостями, громадян похилого віку, інших маломобільних груп населення під час перебування на території (в приміщеннях) ХНМУ.

Рекомендації щодо успішного складання дисципліни (активність здобувачів вищої освіти під час практичного заняття, виконання необхідного мінімуму навчальної роботи).

Протягом вивчення дисципліни здобувач вищої освіти зобов'язаний:

- систематично відвідувати практичні заняття та лекції;
- вести конспекти практичних занять;
- приймати активну участь у роботі на заняттях;
- виконувати семестрові завдання. Заохочення та стягнення.

Додаткові бали за досягнення у науковій, науково-технічній, громадській та спортивній діяльності призначаються здобувачам вищої освіти за такі досягнення в семестрі.

Техніка безпеки.

На першому занятті з курсу буде роз'яснено основні принципи охорони праці, заходи щодо попередження розповсюдження Covid-19 шляхом проведення відповідного інструктажу.

Очікується, що кожен та кожна повинні знати, де найближчий до аудиторії евакуаційний вихід, де знаходиться вогнегасник, як їм користуватися тощо.

Порядок інформування про зміни у силабусі та ін.

Силабус навчальної дисципліни оновлюється щорічно в частині всіх компонентів, крім місії (цілей) і програмних навчальних результатів.

Підставою для оновлення силабусу можуть виступати:

- ініціатива і пропозиції гаранта освітньої програми та / або викладачів дисципліни;
- ініціатива здобувачів вищої освіти шляхом звернення до гаранта освітньої програми;
- ініціатива роботодавців;
- результати оцінювання знань здобувачів вищої освіти з навчальної дисципліни;
- об'єктивні зміни інфраструктурного, кадрового характеру і / або інших ресурсних умов реалізації силабусу;
- результати обов'язкового опитування здобувачів вищої освіти про враження від вивчення навчальної дисципліни.

5. АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ

Кафедра клінічної лабораторної діагностики підтримує нульову толерантність до плагіату. Від здобувачів вищої освіти очікується бажання постійно підвищувати власну обізнаність в академічному письмі. На перших заняттях проводитимуться інформаційні заходи щодо того, що саме вважати плагіатом та як коректно здійснювати дослідницько-науковий пошук.

6. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Клінічна патогістологія. Метод. реком. до практ. занять і самост. роботи здобувачів вищ.освіти спеціальності 224 «Технології медичної діагностики та лікування

/Н. М. Кононенко, В. В. Чікіткіна, В. А. Рибак та ін.; під ред. Н. М. Кононенко. – Вид. 2-е, доп. та доопрац. – Х.: НФаУ, 2023. – 254 с.

2. Основи патології за Роббінсом : пер. 10-го англ. вид. : у 2 т. Т. 1 / Віней Кумар, Абул К. Аббас, Джон К. Астер. ; наук. ред. пер. проф.: І. Сорокіна, С. Гичка, І. Давиденко. — К. : ВСВ «Медицина», 2019. - XII, 420 с.

3. Основи патології за Роббінсом : пер. 10-го англ. вид. : у 2 т. Т. 2 / Віней Кумар, Абул К. Аббас, Джон К. Астер. ; наук. ред. пер. проф.: І. Сорокіна, С. Гичка, І. Давиденко. — К. : ВСВ «Медицина», 2020. - XII, 532 с.

Допоміжна література:

4. Посібник до вивчення курсу «Клінічна лабораторна діагностика» [Текст]: / Т.М.Шевченко, С.А.Лацинська, С.І.Вальчук. – Д.: РВВ ДНУ, 2015. – 70 с.

5. Волковой В.А., Кононенко Н.М., Гнатюк В.В., Березнякова А.І., Тюпка Т.І., Шевцов І.І., Крижна С.І. Патологічна анатомія: підруч. для студ. вищ. навч. закл. - Х.: НФаУ: Золоті сторінки, 2013.- 392.

6. Young DS, editor. Effects of preanalytical variables on clinical laboratory tests. Washington, DC: AACC Press, 2007.

7. Barbara J. Bain. Blood Cells: A Practical Guide, 5 th Edition, Oxford: WileyBlackwell, 2015, 504 p.

8. Husain A.N., Colby T., Ordonez N. et al: (2013) Guidelines for pathologic diagnosis of malignant mesothelioma: 2012 update of the consensus statement from the International Mesothelioma Interest Group. Arch. Pathol. Lab. Med., 137: 647–667.

7. ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1. Репозитарій Харківського національного медичного університету <https://repo.knmu.edu.ua/home>

2. Наукової бібліотеки ХНМУ <https://libr.knmu.edu.ua>